

**[„TOATĂ PRESA AUSTRO-
UNGARĂ...”] – de Mihai Eminescu
[20 noiembrie 1881]**

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Toată presa austro-ungară ocupându-se de mesajul cu care s-a deschis Corpurile noastre legiuitoare, începem prin a reproduce articolul ce-l consacră „Pesther-Lloyd” pasajului privitor la cestiunea Dunării.

Foiaa oficioasă a guvernului unguresc scrie următoarele:

Cu o conștiință de sine însuși sporită și c-o dreaptă mândrie că a fost merit de-a se adresa pentru prima oară Corpului legiuitor al Regatului României, regele Carol a deschis c-un mesaj solemn sesiunea Parlamentului român. Dacă pentru regele României ora aceasta e deosebit de solemnă, și pentru noi ea are oarecare însemnătate, readucându-ne în memorie toate câte-a făcut și la câte-a dat mână de ajutor monarhia austro-ungară pentru a aduce România la înălțimea pe care-o ocupă astăzi între vecinii ei; ne amintește serviciile amicale făcute guvernului român de diplomația noastră – dacă a avut dreptate să le facă nu cercetăm astăzi – servicii menite a-i ajuta României să treacă peste greutățile cestiunii izraelite și a îndeplinirii Tractatului de la Berlin, pe care România nu-l prea lua așa de ad literam cum [î]l ia azi; ne aducem aminte de promptitudinea cu care Austro-Ungaria – înaintea tuturor puterilor celorlalte – a recunoscut întâi și 'ntâi neatârarea principatului și mai târziu ridicarea lui la regat, asigurând prin aceasta statului român o poziție care constituie azi mândria regelui, bucuria poporului și invidia vecinilor mai puțin favorizați. Găsim că e lesne de înțeles ca, după atâtea succese politice datorite nu numai meritului propriu, ci și favorii Europei și îndeosebi a Austro-Ungariei, guvernul român să ajungă a crede că a sosit momentul favorabil pentru a se ocupa cu completarea și îmbunătățirea legislațiunii, căutând să dea intereselor economice o dezvoltare corespunzătoare cu rodirea și bogăția naturală a țării. Am fi plini de satisfacțiune când am vedea România apucând cu seriozitate și stăruință pe calea aceasta, și aceasta pentru România însăși, a cărei înflorire economică o dorim din inimă din multe puncte de vedere.

Cu atât mai rău câtă să ne pară că nu avem de pe acum această satisfacțiune deplină. Mesajul tronului, rostit de regele Carol, e de natură de-a ne inspira pentru mai multe cuvinte o îngrijorare serioasă, o îngrijorare ce privește pe România însăși. Cât despre monarhia noastră, oricine înțelege că drumurile însemnate de mai înainte ale dezvoltării ei economice nu se pot altera din direcția lor prin piedici intenționate sau pregătite de România. Nu credem ca interesele noastre dunărene să fie câtuși de puțin primejduite prin nevoința sau împotrivirea României de-a conlucra cu noi; dar tânărlul regat e amenințat de grea pagubă dacă sferile lui determinante vor continua, după cum se vede din discursul tronului, de-a renunța la orice obiectivitate, înțelegere și moderațiune. Tot ce spune discursul tronului despre marea însemnătate și marele preț al libertății navigațiunii pe Dunăre s-ar putea spune și într-un discurs de tron adresat Parlamentului unguresc sau celui austriac, însă autorii unguri sau austriaci s-ar fi păzit desigur, dintr-un sentiment îndreptățit de bună cuviință, propriu adevăraților oameni de stat, de-a da tezelor generale și inatacabile în sine o poantă care face ca ele să pară aproape o acuzare în contra unui stat învecinat. Nu e nici un stimul pentru noi de-a sta la ceartă pentru asta cu guvernul român; deosebirea proporției de putere între Austro-Ungaria și România ne silește la oarecare îngăduință în punctul acesta, pe care cel slab poate conta totdeauna în asemenea caz. Noi considerăm lucrul în sine și observăm că guvernul român nu poate dori libertatea absolută a Dunării cu mai multă sinceritate și seriozitate decum o dorește Austro-Ungaria; credem însă că în cestiunea aceasta focul mesajului e cu totul fără folos de vreme ce libertatea Dunării e garantată și asigurată demult prin tractate internaționale, încât pentru moment nici nu intră în discuție. De prisos în același grad ni se pare focul mesajului acolo unde declară patetic că România nu se va asocia la nici o combinare ale cărei urmări ar fi de-a supune navigațiunea între Porțile de Fier și Galați acțiunii preponderante a unei singure puteri. Această declarațiune, pe care n-o putem

considera decât ca îndreptată, în contra Austro-Ungariei, cuprinde o interpretare atât de greșită a intențiilor Austro-Ungariei încât ne vine greu a crede în seriozitatea ei. Repetăm ceea ce-am zis adeseori. Pentru monarhia noastră nu e, în cestiunea Dunării, vorba de mai puțin decât de secuestrarea liberei navigațiuni, care ne e tot atât de scumpă nouă ca oricărui alt stat riveran și nicidecum de-o preponderanță în control. Ceea ce vrea monarhia și ceea ce trebuie să voiască în chiar interesul navigațiunii ei e asigurarea utilizării economice libere și neîmpiedecate a acestei căi de apă, cea mai însemnată nu numai pentru Austro-Ungaria și România, ci pentru toată Europa, o utilizare, însă, în care trebuie să i se asigure necondiționat Austro-Ungariei influența aceea care i se cuvine acestei puteri mari în toate împrejurările, conform situației geografice și poziției de mare putere europeană, precum și conform înaintatei sale dezvoltări industriale.

Această țintă dorită de noi e și în interesul Austro-Ungariei și într-aceia al României. Fiind de firma convingere că recunoașterea limpede a situației reale va pătrunde și în sferele determinante ale României, iar pe de altă parte că greutatea firească a puterii naturale și a influenței monarhiei noastre [î]și va face cu timpul cale de sine, în contra tuturor elementelor ce se opun, credem că putem primi cu deplină liniște și neturburare cele zise de mesajul român. Austro-Ungaria e în adevăr interesată la facerea unui reglement de navigațiune obligatoriu pentru cursul Dunării de Jos, dar nu e interesată în linia întâia. O amânare a soluțiunii acestei cestiuni nu va atinge interesele economice și comerciale ale Austriei în așa grad încât să avem a sacrifica pentru aceasta cea mai mică parte a aspirațiunilor legitime ale monarhiei în privirea atitudinii ei în cestiunea Dunării de Jos. Putem dar să cutezăm foarte bine de-a ne retrage în linia a doua și a deveni spectatori câtva timp, a privi pe ceilalți cum vor voi să, înțeleagă și să rezolve cestiunea. Nu e pentru noi nici primejdie, nici pagubă. Dar

pretutindenea, și mai cu seamă la vecinii noștri din România, lumea va ajunge la convingerea că această cestiune nu se poate rezolva deloc nici fără Austro-Ungaria, nici în contra Austro-Ungariei, că nu se poate rezolva fără a lua în deplină considerare pretențiunile îndreptățite ale monarhiei, întemeiate pe fapte netăgăduite.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro